

Nota de premsa

10 març 2026

Un gran fracàs, l'exposició que reivindica la trajectòria dissident de Gonçal Sobrer

- Un gran fracàs revisa més de seixanta anys de trajectòria de l'artista, una figura radical i incòmoda de l'art català.

Gonçal Sobrer (Barcelona, 1932) és un creador de trajectòria singular, marcada per una actitud crítica i independent respecte de les modes i les dinàmiques del mercat. La seva obra, desenvolupada en diversos llenguatges —pintura, objectes, instal·lacions, *happenings*, *performance*, teatre, fotografia i cinema—, articula una reflexió de caràcter polític i social arrelada sovint al Poblenou, el barri on ha viscut i que ha convertit en una metàfora contemporània d'abast universal.

Comissariada per Pere Pedrals, *Un gran fracàs* reuneix prop de **dues-centes obres**, moltes d'elles inèdites o poc conegudes, i presenta un recorregut per la seva producció des dels anys seixanta fins avui, amb especial atenció a les darreres dècades, que en confirmen la vigència i rellevància dins el panorama artístic actual. La mostra reafirma Gonçal Sobrer com un **artista plenament vigent, necessari i incòmode**, capaç d'interpel·lar el present des d'una obra que manté intacta la seva potència crítica.

En paraules de **Bernat Puigdollers**, director d'art de la Fundació: "Ens fa molt feliços reivindicar la figura de Gonçal Sobrer i de poder compartir amb ell una mirada àmplia a tota una trajectòria. Sobrer ens permet estrènyer llaços amb el nostre barri, el Poblenou, escenari recurrent de les seves peripècies artístiques i alhora reivindicar aspectes de la nostra societat que de manera molt avançada ja reivindicava des de la dècada dels seixanta: la crítica contra el poder, la llibertat sexual i la reivindicació d'una identitat pròpia basada en l'esperit popular o, com ell mateix l'anomena, "xava". En un context de gentrificació del

barri i d'un retrocés de les llibertats personals i col·lectives, Sobrer és més vigent que mai i ens és exemple de llibertat i resistència”.

El Poblenou

Un dels eixos centrals de la seva obra és el Poblenou, barri on Sobrer ha viscut i treballat durant dècades. Lluny de ser només un escenari biogràfic, el barri esdevé en la seva pràctica una construcció simbòlica i política. Sobrer ha mitificat i transfigurat aquest territori fins a convertir-lo en un espai des d'on allò local es projecta cap a una lectura universal sobre les transformacions socials, urbanes i econòmiques del nostre temps.

A través d'aquest arrelament territorial, l'artista construeix una mirada crítica que connecta experiència personal, memòria col·lectiva i reflexió política.

L'art xava

Durant la dècada dels seixanta, Sobrer va crear un llenguatge pictòric propi que ell mateix va denominar *art xava*, un estil amb el que volia reivindicar la cultura popular dels barris obrers de Barcelona, especialment del Poblenou. La seva pintura, d'un expressionisme deliberadament estripat i antiacadèmic, incorpora personatges grotescos, escenes quotidianes i elements de la cultura popular que sovint amaguen una crítica social o política. Una de les obres que podem veure a la primera sala és la *vaca xava*, una figura simbòlica que Sobrer va pintar als vidres de la vaqueria de Ca l'Alà i als aparadors de botigues com Can Barea al Poblenou a finals dels anys 50. Aquesta mateixa imatge ha estat reproduïda recentment als vidres del Museu Can Framis amb motiu de l'exposició.

“Cal reivindicar Gonçal Sobrer com un referent genuïnament català del que ara anomenem *art queer*. El seu art xava bé podria ser-ne l'equivalent natiu: un art dissident, no normatiu, sexual, polític, que trenca esquemes durant el franquisme i encara avui dia. Els paral·lelismes amb Ocaña són inevitables: a banda de l'amistat que els uneix, coincideixen en l'ideal popular, l'excés festiu, l'erotisme cru i la crítica social desaforada. Tots dos s'han revelat com peces clau per entendre una època i un país”, explica Pere Pedrals, comissari de l'exposició.

Primer *happening* documentat a Espanya

L'any 1965, va promoure a la Rambla del Poblenou el que es considera el **primer *happening* documentat a Espanya**. Aquesta acció és citada com un moment clau on Sobrer va desafiar les convencions artístiques del moment en plena dictadura. Els seus *happenings* representen la seva voluntat de trencar amb l'art tradicional, fer visible la cultura popular i convertir la quotidianitat en experiència artística. Sobrer va introduir pràctiques experimentals que combinaven humor, crítica i teatralitat, sovint fora dels espais artístics

convencionals. Aquestes accions el situen com una figura precoç en el desenvolupament de la *performance* i de l'art conceptual a Catalunya.

Del llenguatge pictòric a l'objecte

Des de l'Ateneu Barcelonès (1965), on presenta una “falla per fer la punyeta als cubistes”, passant pels quadres mobles reals utilitaris del *T.Q.N.I.* (1970) i per la seva presència a *Objecte*, a la Fundació Joan Miró (1976), amb un muntatge piramidal de caps i embolcalls comercials, **Gonçal Sobrer explora el desplaçament del llenguatge pictòric cap a l'objecte.**

L'objecte fet de restes quotidianes, xoca frontalment amb la lògica de l'especulació artística. Sobrer prefereix l'objecte rebutjat al de luxe; de la Sagrada Família, més que la postal monumental, l'atrau el trencadís. Per a ell, l'art resideix en el cul d'ampolla, en la fractura quotidiana.

Sobre l'artista

Gonçal Sobrer neix a Barcelona el 1932, en el si d'una família de pastissers del Poblenou. Aquell univers de nata, merenga i sucre de llustre es converteix en el seu primer taller d'imatges i metàfores. Des de la pastisseria de can Barea, just davant del Mercat de la Unió, creix immers en la vida popular d'un barri obrer i llibertari. D'aquí sorgeix la galeria de personatges singulars que l'acompanyarà tota la vida –el Santet, el Comandant Pixum, el Miquelet de la Cisa, la Matapatos, la Pits de fusta– i una mirada ferotge i tendra alhora sobre la misèria, l'erotisme, la religió i el poder.

Combina la feina a la pastisseria amb la formació plàstica i els estudis de declamació i escenografia –consolidant un doble perfil de pintor i home de teatre que marcarà tot el seu treball posterior– fins que, el 1958, obre un negoci que li permet tenir l'hivern lliure per pintar: l'Hotel Romàntic a Sitges, un hotel-museu que esdevé focus de festes i accions artístiques. Un any després ingressa a Belles Arts i, a partir de 1963, encadena exposicions, instal·lacions, pel·lícules, muntatges teatrals, *performances* i *happenings*, en una trajectòria radicalment lliure i personal que arriba fins avui.

